

Dziecko odrzucane przez rówieśników w szkole

- ❖ **Twoje dziecko nie ma przyjaciół w klasie lub na podwórku?**
- ❖ **Jest ignorowane przez rówieśników?**
- ❖ **A może jest wyśmiewane lub doświadcza fizycznej lub psychicznej przemocy?**

Sytuacja, w której Wasze dziecko zostaje odrzucone przez rówieśników w szkole niestety nie jest rzadkością. Klasa lub grupa najpopularniejszych dzieci niekiedy wybiera „kozła ofiarnego”, który jest izolowany – nie dopuszcza się go do wspólnych działań i zabaw. Może dochodzić do upokarzania przez grupę na różne sposoby.

Grupa rówieśnicza w wieku szkolnym staje się jednym z filarów budowania tożsamości i osobowości dziecka. U dziecka odrzuconego mogą pojawić się problemy emocjonalne. Zaczynają dominować negatywne emocje : poczucie bezsilności, samotności, smutek, złość, jednocześnie pozostawione samo sobie, godzi się na taką sytuację, przyjmuje przezwiska i uderzenia. Wykształca w sobie przekonanie, że nie jest warte przyjaźni.

Jakie są przyczyny odrzucenia przez grupę rówieśniczą?

Dzieci odrzucane przez swoich rówieśników mają poważne problemy z komunikacją objawiające się głównie trudnościami w interpretacji niewerbalnych sygnałów wysyłanych przez rówieśników. Oznacza to, że dzieci te nie dostrzegają kiedy ich rozmówca jest zdenerwowany, zniecierpliwiony, nie umieją zinterpretować takiego sygnału jak nerwowe stukanie obcasem i nie potrafią dostrzec potrzeb emocjonalnych innych dzieci.

Główne obszary, w których dzieci te mają problemy to:

- ❖ odczytywanie sygnałów niewerbalnych: gestów, mimiki twarzy, postawy itp.
- ❖ interpretacja ich społecznego znaczenia
- ❖ nieumiejętne sposoby na łagodzenie bądź rozwiązywanie konfliktów.

Dziecko jest odrzucane, bo nie rozumie komunikatów wysyłanych przez rówieśników, a skoro jest odrzucone, nie może być w grupie ćwicząc umiejętności społecznych, co powoduje ciągłą izolację.

Jakie są konsekwencje odrzucenia dziecka przez grupę?

Dziecko odrzucone

- ❖ **opuszcza się w nauce**, celowo by uniknąć łatki „kujona” bądź jest to efekt obniżenia zainteresowania nauką i problemów z koncentracją.
- ❖ narażone jest na **problemy zdrowotne w przyszłości np.: depresja, otyłość, uzależnienia, rozmaite infekcje lub choroby układu krążenia**.
- ❖ Długotrwałe izolowanie przez rówieśników w dzieciństwie wskazuje jednoznacznie, że nierozwiązany **problem odrzucenia** nie kończy się wraz ze zmianą klasy, szkoły, czy etapu życia.

Jak pomóc dziecku odrzuconemu przez kolegów?

Rodzice powinni:

- ❖ wspierać i akceptować dziecko takim, jakim jest – to pomoże mu zbudować pozytywną samoocenę. Częste pochwały, nawet drobne gesty i zwykły uśmiech mają na to wpływ.
- ❖ rozmawiać z dziećmi o środowisku szkolnym dzieci i sytuacjach szkolnych. Ważne jest, aby nie pocieszać „na oślep”, bo to nie rozwiąże problemów. Należy przyjrzeć się obiektywnie, identyfikując: dlaczego inne dzieci mogą dokonywać odrzucenia?

Dzięki temu możliwe będzie zauważenie zachowań, które mogą być negatywnie odbierane przez grupę, a nad którymi można samodzielnie popracować w domu.

Może to być np. nieuzasadnione obrażenie się, dąsanie, nieumiejętność dzielenia z innymi czy nadmierna obawa o swoje rzeczy.

Jeżeli poznamy deficyty i ich obszary, które dla naszego dziecka są problemowe, możemy z dziećmi pracować.

Dla młodszych dzieci polecane są:

- ❖ bajki terapeutyczne, które obrazują stan emocjonalny innych dzieci. Wskazane też są wszelkie propozycje zachowań, które uczą budowania relacji z innymi ludźmi.
- ❖ zaproszenie na wspólną zabawę jednego czy dwóch kolegów, zorganizowanie wspólnego wyjścia do kina, zaproszenie na urodziny. Oczywiście wybrać należy takich kandydatów, którzy wykazują, choćby niewielką, sympatię wobec dziecka.
- ❖ zapisanie dziecka na specjalne warsztaty – tzw. treningi umiejętności społecznych.

Starsze mogą angażować się w zajęcia poza szkołą, aby „próbowały” w nowym środowisku nowych kompetencji społecznych. Może to być obóz, kolonia. Ważne, aby dziecko odniosło jakiś sukces w kontaktach rówieśniczych.

Istotnym elementem pomocy dziecku odrzuconemu jest ścisła współpraca i zaangażowanie wszystkich osób ze środowiska dziecka, które uczestniczą w procesie wychowania.